

Marie Hůlková, Sudetoněmecké dny a jejich reflexe v českém a německém tisku (1990-1997), diplomová práce, UK v Praze, Pedagogická fakulta, KDDD, 2009 – posudek práce

Diplomová práce Marie Hůlkové, nazvaná Sudetoněmecké dny a jejich reflexe v českém a německém tisku (1990-1997), se věnuje závažné problematice našich nejnovějších dějin – sudetoněmecké otázce, jejímu místu v německé a české historické paměti i aktuální politice. Tuto problematiku sleduje na příkladu reflexe významné slavnosti Sudetoněmeckých dnů, během nichž předáci sudetských Němců provádějí hodnocení své práce, vyhlášují své záměry a vyjadřují se k aktuálním záležitostem.

Na začátku své práce se autorka pokusila představit hlavní sudetoněmecké organizace – Sudetoněmecké krajanské sdružení, Seliger – Gemeinde, Ackermann – Gemeinde a Witikobund. I když šlo nepochybně o znění záměrně velice zkrácené a nečinící si nárok na úplnost, myslím, že je třeba podotknout, že líčit dějiny těchto organizací bez patřičného přihlídnutí k vývoji mezinárodní situace je dost problematické.

Pro účely tohoto výzkumu si autorka vybrala tři významné listy – české nebo německé (FAZ, Frankfurter Rundschau a Süddeutsche Zeitung na jedné straně a Lidové noviny, Mladou frontu Dnes a (Rudé) Právo na straně druhé). Volila noviny s celostátní působností, protože mají největší dopad a dají se také snadněji srovnávat. Přesto by bylo možná zajímavé, kdyby se alespoň v některých případech pokusila podívat i na méně významné, ale s konkrétní lokalitou nebo sociálním prostředím spojené orgány. V českém případě by bylo jistě zajímavé, jak by reagovaly tiskoviny z pohraničí a vnitrozemí, resp. zda by mezi nimi byl tak velký rozdíl, jaký by se dal předpokládat, v německém případě by neškodilo prolistovat některé tituly, které vydávají sami sudetští Němci. Jestliže však bylo toto přání z časových důvodů nepochybně těžko realizovatelné, domnívám se, že si autorka měla dát větší práci s charakteristikami jednotlivých listů, zvláště českých – charakterizovat Lidové noviny jako liberální, Mladou frontu Dnes jako nejčtenější a Právo jako mírně levicové je asi opravdu poněkud zjednodušující. Případnější by bylo jistě spíše dělení více méně podle stranických hledisek nebo podle postojů k vládě. Nad míru důležitá by také měla být otázka majitele – ovšem nikoli nyní (2009), ale tehdy! Větší pozornost by také podle mého názoru měla být věnována redakčním kolektivům, kdo tam tehdy působil, kdo z nich psal pravidelně o sudetoněmecké problematice – a jak. (Měl nějaký redaktor na tyto záležitosti nějak vyhraněný názor? Specializoval se na tuto problematiku vůbec někdo? – Podle Hůlkové to vypadá, že o Sudetoněmeckých dnech psal zrovna ten, kdo měl čas nebo nevěděl o lepším tématu.) Konečně by stálo za pozornost také to, v jakém žánru se informace o sudetoněmeckých záležitostech objevují – pokud se dá vysoudit z DP, zdá se, že asi s jednou výjimkou nešlo nikdy o interview a jen velmi zřídka o reportáže.

Uvedené dvě kapitoly, které jak již bylo naznačeno, tvoří jádro práce, mají stejnou strukturu – nejprve se rok po roce probíralo, co který list o Sudetoněmeckých dnech napsal, a pak se provedlo shrnutí. Chápu důvody tohoto postupu, ale obávám se, že se tak poněkud setřela nebo oslabilo specifika každého listu. Práce tak rovněž dostává příliš popisný ráz.

V zásadě se dá asi říci, že zatímco Frankfurter Rundschau a Süddeutsche Zeitung se snažily o Sudetoněmecké dny jen pokud možno nekonfliktně referovat, FAZ psaly více o sporných vyjádřeních s určitým protičeským zaujetím. V každém případě se německý tisk těmito záležitostmi moc nezabýval – na rozdíl od českého,

kteřý sledoval Sudetoněmecké dny s mnohem větší pozorností. Tato pozornost se autorce zdála přehnaná, takže v závěru psala v tom smyslu, že média vytvářela zbytečnou paniku. I mezi českými listy se daly najít určité rozdíly – LN referovaly nejpodrobněji, nejvíce, nabízely své stránky i odborníkům mimo redakci, RP nejvíce bilo na poplach apod. Přitom všechny listy bez ohledu na své zabarvení podporovaly v zásadě kroky české politické reprezentace, usilující o dobré vztahy s Německem i sudetskými Němci, přitom ale odmítající sudetoněmecké revizionistické požadavky a představu o dialogu mezi českou vládou a sudetoněmeckými představiteli.

Celkovému vyznění práce by myslím prospělo, kdyby její výsledky více zasadila do celkového kontextu – Německo po sjednocení jistě nechtělo nějak zneklidňovat své sousedy a případně nějakými problematickými prohlášeními komplikovat své ekonomické zájmy. Česká veřejnost, rozladěná a možná vystrašená rozdělením Československa, se asi také více než jindy obávala nějakých dalších nároků, které by mohly oslabit její suverenitu. Na druhé straně jde ale také o notoricky známé skutečnosti, které autorka považovala za zbytečně připomínat.

Práce je napsána celkem dobře, přehledně a čtivě, i když někdy, jak již bylo řečeno, příliš popisně. Některé formulace jsou nesrozumitelné nebo dost podivné (např. na s. 92: „Nejen Praha, ale i křeslo spolkového kancléře Helmuta Kohla, potřebují znát rozhodný krok.“). Objevuje se v ní bohužel opět – jak už je nyní obvyklé – velké množství pravopisných chyb (interpunkce, shoda podmětu s přísudkem).

Diplomovou práci Marie Hůlkové doporučuji k obhajobě, navrhuji, aby byla hodnocena známkou 1-2, v závislosti na výkonu autorky při obhajobě.